

Łódź, 11 marca 2011

Szanowni Państwo

W ostatnim czasie otrzymujemy informacje, iż niektórzy inspektorzy Państwowej Inspekcji Pracy powołując się na rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 20 marca 1954r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze żurawi (Dz. U. Nr 15, poz.58), wymagają by operatorzy żurawi byli poddawani badaniom profilaktycznym co pół roku. Tym samym kwestionowana jest treść zaświadczeń lekarskich, w których data następnego badania wyznaczona jest na termin dłuższy niż 6 miesięcy. Poniżej przedstawiono stanowisko IMP w Łodzi w omawianej sprawie wraz z uzasadnieniem, niepodzielające interpretacji przepisów dokonywanych przez Państwową Inspekcję Pracy.

Rozporządzenie Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 20 marca 1954 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze żurawi zostało wydane na podstawie art. 2 ust. 1 lit. a) i c) oraz ust. 2 i 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. 1928 r. Nr 35, poz. 325 i 1950 r. Nr 36, poz. 330) oraz art. 2 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zapobieganiu chorobom zawodowym i ich zwalczaniu (Dz. U. Nr 78, poz. 676).

Należy zauważyć, że:

1. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy utraciło moc na podstawie art. 51 ustawy z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. 1965 r. Nr 13 poz. 91).
2. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zapobieganiu chorobom zawodowym i ich zwalczaniu utraciło moc na podstawie art. 51 ustawy z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. 1965 r. Nr 13 poz. 91).

Jak podaje serwis LexPolonica, rozporządzenie w sprawie obsługi żurawi zostało utrzymane w mocy na podstawie art. 51 ustawy z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. 1965 r. Nr 13 poz. 91) oraz art. XXIV ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks pracy (Dz. U. 1974 r. Nr 24 poz. 142). Jednakże Ustawa z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy utraciła moc dnia 1 stycznia 1975 r. na podstawie art. IV § 1 pkt 19 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks pracy (Dz. U. 1974 r. Nr 24 poz. 142). Tak więc jedynym

obowiązującym aktem prawnym nadrzędnym, do którego teoretycznie omawiane rozporządzenie jest aktem wykonawczym, jest Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Przepisy wprowadzające Kodeks pracy.

Art. III. § 1. tej ustawy mówi, że z dniem wejścia w życie Kodeksu pracy tracą moc wszelkie przepisy dotyczące przedmiotów w tym kodeksie unormowanych, chyba że przepisy poniższe (*podane w tej ustawie*) stanowią inaczej. Art. XXIV mówi zaś, iż: jeżeli Kodeks pracy lub niniejsza ustawa przewidują wydanie przepisów wykonawczych, stosuje się do czasu wydania tych przepisów przepisy dotychczasowe, chyba że są one sprzeczne z przepisami Kodeksu pracy lub niniejszej ustawy.

Powyższy zapis jest kluczowy i zależny od interpretacji prawa, aczkolwiek naszym zdaniem Kodeks pracy przewiduje wydanie przepisu wykonawczego w sprawie badań pracowników (na podstawie art. 229 § 8), który brzmi:

Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej określi w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i zakres badań lekarskich, u których mowa w § 1, 2 i 5, oraz częstotliwość badań okresowych, a także sposób dokumentowania i kontroli badań lekarskich,*
- 2) tryb wydawania i przechowywania orzeczeń lekarskich do celów przewidzianych w Kodeksie pracy i w przepisach wydanych na jego podstawie,*
- 3) zakres profilaktycznej opieki zdrowotnej, o której mowa w § 6 zdanie drugie,*
- 4) dodatkowe wymagania kwalifikacyjne, jakie powinni spełniać lekarze przeprowadzający badania, o których mowa w § 1, 2 i 5, oraz sprawujący profilaktyczną opiekę zdrowotną, o której mowa w § 6 zdanie drugie.*

Tym aktem wykonawczym jest oczywiście Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy. Dlatego też nie zgadzamy się ze stanowiskiem, iż Rozporządzenie Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 20 marca 1954 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze żurawi jest aktem obowiązującym, gdyż zostało ono zastąpione rozporządzeniem z 1996r.

Podstawą prawną uchylecia spornego rozporządzenia jest właśnie art. XXIV Ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks pracy, gdyż po wydaniu przepisu wykonawczego do Kodeksu pracy, dotychczasowe przepisy (czyli m. in. rozporządzenie z 1954r.) automatycznie tracą moc prawną.

Opracował:

lek. Marcin Rybacki
Przychodnia Chorób Zawodowych
Instytut Medycyny Pracy w Łodzi

